

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“КРИМІНАЛІСТИКА”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено кандидатом юридичних наук, доцентом *Е. І. Низенком*

Затверджено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін
(протокол № 6 від 30.01.03)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Перезатверджено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності
(протокол № 8 від 25.04.08)

Низенко Е. І. Навчальна програма дисципліни “Криміналістика” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 34 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Криміналістика”, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основна мета викладання курсу “Криміналістика” – сформувати у студентів необхідні криміналістичні знання як невіддільний елемент професійної підготовки юриста-правознавця. Криміналістичні знання потрібні слідчим, адвокатам, нотаріусам, спеціалістам-криміналістам, експертам, а також керівникам юридичних служб на підприємствах банківської сфери для виконання організаційно-управлінських функцій на високому професійному рівні.

Навчальна програма розроблена відповідно до навчального плану. Криміналістика є обов’язковим предметом, який вивчають студенти юридичного факультету. Вона містить основу теоретичних знань та напрямків і спрямована на формування у студентів вмінь ефективного використання науково-технічних засобів, тактичних прийомів і методичних рекомендацій у розслідуванні злочинів.

Практичні та семінарські заняття покликані виробити у студентів вміння використовувати криміналістичну техніку, тактику та методику розслідування злочинів.

Зміст програми відповідає моделі підготовки спеціаліста-юриста, і в цьому зв’язку повинна постійно вдосконалюватися, відбиваючи сучасні досягнення науково-технічного прогресу, вимоги практики щодо розслідування злочинів і практичного використання можливостей криміналістики у розкритті, розслідуванні та попередженні злочинів.

Вивчаючи криміналістику, студенти повинні чітко усвідомити завдання і цілі цієї науки, її місце в системі кримінально-правових заходів боротьби зі злочинністю, навчитися правильно використовувати її рекомендації на практиці.

У результаті вивчення курсу криміналістики студенти повинні:

- знати основні категорії і поняття криміналістики;
- вміти застосовувати набуті навички роботи з криміналістичною технікою;
- знати структуру методики розслідування окремого виду злочину і використовувати її як методичну схему конструювання процесу розслідування конкретного злочину;
- знати передовий досвід слідчої, експертної, оперативно-розшукової та судової практики розкриття і розслідування конкретних злочинів.

Пропонована побудова програми курсу криміналістики створює передумови організації навчального процесу на новому рівні, що забезпечить кваліфіковану підготовку юристів для відповідних структур (митниці, Міністерства внутрішніх справ (МВС) України, прокуратури, СБУ, нотаріату, адвокатури та ін.), де потрібні висококваліфіковані фахівці з високим рівнем професійної підготовки та навичками організаторської й управлінської діяльності.

Криміналістика тісно пов'язана з такими науками і навчальними дисциплінами, як філософія, логіка, етика, взаємозалежна з карним процесом, карним правом, криминологією, цивільним правом, теорією оперативно-пошукової діяльності, спеціальною технікою. Специфічним є зв'язок криміналістики із судово-експертними дисциплінами — судовою медициною, судовою психологією, судовою психіатрією, судовою бухгалтерією, судовою хімією, судовою фізикою, судовою біологією.

Програма розрахована на 34 лекційні години, 40 годин семінарських і практичних занять, 142 години самостійної роботи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“КРИМІНАЛІСТИКА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Вступ у криміналістику
1	Предмет, система і завдання криміналістики, її значення в попередженні, розслідуванні та розкритті злочинів
2	Основи криміналістичної ідентифікації
	Змістовий модуль II. Криміналістична техніка
3	Загальні положення криміналістичної техніки і її роль у попередженні, розслідуванні та розкритті злочинів
4	Криміналістична (судова) фотографія, відеозапис і кінозйомка
5	Судова трасологія і її практичне використання в розслідуванні та розкритті злочинів

1	2
6	Криміналістична балістика й дослідження холодної зброї
7	Криміналістична ідентифікація людини за зовнішніми ознаками
8	Криміналістичне дослідження почерку і документів
9	Криміналістичні обліки, їх види і можливості в розкритті злочинів
Змістовий модуль III. Криміналістична тактика	
10	Загальні положення криміналістичної тактики
11	Тактика огляду місця події
12	Тактика обшуку і виїмки
13	Тактика призначення і проведення судових експертиз
14	Тактика пред'явлення для впізнання і відтворення обставин події
15	Тактика допиту
Змістовий модуль IV. Методика розслідування окремих видів і груп злочинів (криміналістична методика)	
16	Загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів
17	Методика розслідування злочинів, пов'язаних з наркотиками
18	Методика розслідування вбивств
19	Методика розслідування крадіжок, грабежів і розбійних нападів
20	Методика розслідування злочинів, скоєних організованими групами
Разом годин: 162	

ЗМІСТ
дисципліни
“КРИМІНАЛІСТИКА”

Змістовий модуль I. Вступ у криміналістику

Тема 1. Предмет, система і завдання криміналістики, її значення в попередженні, розслідуванні та розкритті злочинів

Система криміналістики як науки та навчальної дисципліни. Основні криміналістичні поняття, категорії та класифікації: загальна теорія криміналістики; криміналістична техніка; криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів; криміналістичний засіб, прийом, рекомендація; слідча ситуація; тактичний ризик; тактичне рішення.

Завдання криміналістики на сучасному етапі. Роль криміналістичних знань у розкритті, розслідуванні та попередженні злочинів. Основні принципи і закони розвитку криміналістики.

Література [3–5; 8; 9; 12]

Тема 2. Основи криміналістичної ідентифікації

Поняття, наукові засади та значення криміналістичної ідентифікації для боротьби із злочинністю. Дискусія щодо суті та форм криміналістичної ідентифікації.

Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації: основні види та форми. Поняття ідентифікаційних ознак і властивостей об'єкта криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційна сукупність ознак: ідентифікаційне поле, ідентифікаційний період.

Види та форми встановлення групової належності (групофікації). Взаємозв'язок і відмінності ідентифікації та встановлення групової належності. Методика індивідуальної та групової ідентифікації.

Поняття криміналістичної діагностики та її відмінність від ідентифікації. Діагностичні завдання, що розв'язуються слідчою та експертною практикою.

Література [11; 12; 14; 19; 42]

Змістовий модуль II. Криміналістична техніка

Тема 3. Загальні положення криміналістичної техніки і її роль у попередженні, розслідуванні та розкритті злочинів

Поняття і завдання криміналістичної техніки як розділу криміналістики. Галузі криміналістичної техніки та їх значення для збирання і дослідження інформації про злочин та його учасників.

Класифікація засобів криміналістичної техніки, прийомів і методів збирання та дослідження криміналістичної інформації. Правова і етична регламентація їх застосування у слідчій, оперативно-розшуковій, експертній діяльності з розкриття і розслідування злочинів під час судового розгляду кримінальних справ. Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному судочинстві.

Комплекти техніко-криміналістичних засобів, які застосовують у “польовій криміналістиці”: при виконанні слідчих дій і оперативно-розшукових заходів, спрямованих на розкриття і розслідування злочинів.

Загальна характеристика сутності й можливостей техніко-криміналістичних засобів, прийомів і методів, які застосовують для лабораторних досліджень речових доказів.

Перспективи розвитку криміналістичної техніки. Сучасні можливості та перспективи зберігання і дослідження інформації з метою розкриття та розслідування злочинів. Проблеми автоматизації експертних досліджень.

Література [10; 19; 28; 32; 35]

Тема 4. Криміналістична (судова) фотографія, відеозапис і кінозйомка

Поняття, сучасні можливості фіксації і дослідження візуальної інформації у практиці розслідування злочинів. Криміналістична фотографія: сфера застосування, значення для фіксації ознак злочину і осіб, які його вчинили, розшуку злочинців, викраденого майна, встановлення і доказування суттєвих обставин події.

Загальна характеристика технічних засобів, методів, прийомів і видів криміналістичної фотографії. Особливості фотозйомки місця

події, живої особи, невпізаного трупа, документів, слідів рук, ніг, транспортних засобів, знарядь злочину, зброї та слідів їх застосування.

Криміналістичний відеозапис: засоби, методи і прийоми його застосування при виконанні окремих слідчих дій. Технологія складання і зміст плану-сценарію при виконанні слідчої дії з використанням криміналістичного відеозапису. Особливості оформлення відповідних фототаблиць і відеоплівків як додатків до протоколів слідчих дій.

Фототехнічна експертиза: питання, які вона вирішує; матеріали, що надсилаються на експертні дослідження.

Специфіка застосування криміналістичної фотографії і відеозапису в оперативно-розшуковій діяльності. Процесуальні правила оформлення результатів застосування засобів і методів фіксації візуальної інформації.

Література [12; 13; 32; 55]

Тема 5. Судова трасологія і її практичне використання в розслідуванні та розкритті злочинів

Предмет, система і завдання криміналістичного слідознавства. Поняття сліду в широкому розумінні та класифікації слідів злочину у криміналістиці.

Загальна характеристика механізму утворення слідів людини (гомеоскопія); слідів знарядь злочину та інструментів (механоскопія); слідів джерел підвищеної небезпеки; слідів сил і явищ природи. Значення і можливості попереднього дослідження слідів при виконанні слідчих дій.

Сліди людини: рук, ніг, інших частин тіла, письма.

Сліди рук (дактилоскопія). Будова шкірного покриву долонних поверхонь рук і підшовів ніг. Властивості папілярного візерунка. Типи і види, деталі папілярних візерунків пальців рук. Методи і технічні засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів рук і ніг.

Сліди локомоційних навичок людини (сліди ходи, навичок письма). Технічні засоби і прийоми фіксації та вилучення слідів взуття.

Сліди інших частин тіла: шкірного покриву тіла (дермоскопія), зубів (дентоскопія), нігтів, а також одягу тощо.

Сліди засобів вчинення злочину: знарядь злочину та інструментів. Характеристика поширених пристроїв і приладів, які застосовують для замикання приміщень. Предмети як сліди злочину.

Сліди джерел підвищеної небезпеки: механізмів виробничого і побутового призначення; транспортних засобів; сильнодіючих, отруйних і легкозаймистих речовин; фізичних явищ — електроструму, високої і низької температури, радіації.

Сліди сил і явищ природи. Характеристика вогню, обвалу, повені як засобів вчинення злочину. Особливості їх дослідження.

Поняття, значення і класифікація мікрооб'єктів. Техніко-криміналістичні засоби і прийоми виявлення, фіксації та вилучення мікрослідів.

Трасологічні дослідження. Питання, що вирішуються вивченням слідів при виконанні слідчих дій, перевіркою за криміналістичними обліками, попереднім (доекспертним) дослідженням, експертизами (трасологічною, дактилоскопічною, криміналістичною) матеріалів, речовин і виробів. Матеріали, що надходять для експертного дослідження.

Література [8; 9; 19; 40]

Тема 6. Криміналістична балістика й дослідження холодної зброї

Поняття криміналістичного дослідження зброї (криміналістичної балістики): предмет, наукові засади та завдання.

Вогнепальна зброя. Класифікація і загальна характеристика криміналістичного дослідження балістичних об'єктів — вогнепальної зброї, набоїв до неї, слідів пострілу; інших боєприпасів (гранат, мін, вибухових пристроїв і речовин) та слідів їх застосування.

Техніко-криміналістичні прийоми, методи і засоби виявлення, фіксації, вилучення та зберігання вогнепальної зброї; правила поводження з ними. Встановлення обставин використання зброї: способу виготовлення, місця, напрямку та дистанції пострілу.

Дослідження балістичних об'єктів, вибухових пристроїв, речовин і слідів вибуху. Питання, які вирішують вивченням перелічених об'єктів під час слідчих дій; попереднім (доекспертним) дослідженням; балістичною та криміналістичними експертизами вогнепальної зброї, вибухових пристроїв, речовин і продуктів вибуху; перевіркою вогнепальної зброї, патронів, куль і гільз за криміналістичними обліками. Підготовка матеріалів для експертного дослідження.

Холодна зброя. Поняття і класифікація холодної зброї та слідів її застосування. Засоби та методи виявлення, огляду, фіксації та вилу-

чення холодної зброї. Питання, що вирішуються експертизою холодної зброї та слідів її застосування.

Використання результатів криміналістичного дослідження зброї у розкритті та розслідуванні злочинів.

Література [14; 19; 20; 35; 49; 57]

Тема 7. Криміналістична ідентифікація людини за зовнішніми ознаками

Поняття і сутність криміналістичної габітології. Природно-наукові засади ототожнення особи за ознаками зовнішності. Зовнішній облік людини: елементи, ознаки, їх ідентифікаційне значення та класифікація.

Джерела інформації про ознаки зовнішності людини і способи її одержання. Поняття слідів пам'яті людини та їх властивості. Загальна характеристика криміналістичних методів, засобів і прийомів фіксації ознак зовнішнього обліку людини. Опис ознак зовнішності за методом словесного портрета. Застосування з цією метою ЕОМ (ПК).

Використання методів, засобів і прийомів криміналістичної габітології в розшуку та ідентифікації осіб, розкритті та розслідуванні злочинів.

Криміналістична портретна експертиза: питання, які вона вирішує; матеріали, які надходять для експертного дослідження; вимоги до фотознімків і відеофрагментів. Особливості методики ототожнення людини.

Література [9; 14; 19; 40; 57]

Тема 8. Криміналістичне дослідження почерку і документів

Предмет і наукові засади криміналістичного дослідження письма (криміналістичного почеркознавства і авторознавства). Поняття письма, письмової мови, почерку, рукописного тексту. Класифікація ідентифікаційних ознак письма і почерку. Методика криміналістичного дослідження почерку. Зміст розшукової таблиці.

Почеркознавча та авторознавча експертизи: питання, які вони вирішують; підготовка матеріалу для експертного дослідження; види зразків почерку та вимоги до них.

Література [9; 14; 18; 20; 56; 57]

Тема 9. Криміналістичні обліки, їх види і можливості в розкритті злочинів

Поняття, науково-правові засади та завдання криміналістичної реєстрації як галузі криміналістичної техніки і практичної діяльності. Об'єкти, форми і способи формування криміналістичних обліків.

Система, принципи організації та підрозділи правоохоронних органів, що здійснюють криміналістичний облік. Поділ обліків за ступенем централізації: місцевий, регіональний, державний і міждержавний (Інтерпол). Характеристика окремих видів криміналістичних обліків та інформаційно-довідкових систем (колекцій), які здійснюють інформаційні бюро, експертно-криміналістичні установи та оперативні підрозділи МВС України і СБУ.

Способи реалізації даних обліків у розкритті злочинів, розшуку осіб і предметів. Документація для взяття об'єкта на облік і перевірки його за обліком.

Тенденції та перспективи розвитку криміналістичної реєстрації, проблеми автоматизації і комп'ютеризації її в Україні.

Література [8; 17; 19; 38; 44]

Змістовий модуль III. Криміналістична тактика

Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики

Поняття криміналістичної тактики, її предмет, система, завдання і взаємозв'язок з іншими розділами криміналістики. Правові, психологічні та етичні засади криміналістичної тактики.

Поняття тактичного прийому як елементу криміналістичної тактики. Джерела виникнення тактичних прийомів. Класифікація тактичних прийомів і критерії їх припустимості.

Поняття і зміст тактичної операції (комбінації). Мета і види тактичних операцій. Складання плану підготовки і виконання тактичної операції. Реалізація тактичної операції. Закріплення її результатів. Використання і значення тактичних операцій на початковому і подальшому етапах розслідування злочинів. Діяльність слідчого в умовах тактичного ризику.

Тактична рекомендація, її види. Роль криміналістичної тактики і використання її категорій (основних понять) у розслідуванні злочинів.

Класифікація і загальна характеристика слідчих дій. Тактика слідчої дії та її співвідношення з іншими процесуальними діями слідчого.

Слідча ситуація: поняття, елементи, види. Значення слідчих ситуацій для планування розслідування злочинів, прийняття тактичного рішення. Проблеми і можливості програмування, алгоритмізації та автоматизації слідчої діяльності.

Поняття і сутність тактичного рішення. Прийняття тактичного рішення в умовах тактичного ризику.

Практичні навички: вміння аналізувати й оцінювати первісну інформацію про події злочину; визначати в конкретній ситуації розслідування злочину необхідність здійснення тієї чи іншої слідчої дії або тактичної операції з метою її зміни у сприятливий бік; вибирати найраціональніші засоби і методи розслідування; розробляти план підготовки і виконання окремої слідчої дії і тактичної операції щодо викриття особи, яка скоїла злочин; здійснювати фіксацію процесу й результатів слідчої дії у процесуальних документах.

Література [15; 17; 19; 21; 35; 53]

Тема 11. Тактика огляду місця події

Поняття слідчого огляду як методу дослідження матеріальних джерел доказової та орієнтовної інформації. Огляд як слідча дія: види, етапи здійснення і завдання. Принципи слідчого огляду, засоби і методи, які використовують при його здійсненні. Учасники слідчого огляду. Участь спеціаліста у слідчому огляді.

Огляд місця події: поняття, завдання та зміст. Підготовка до огляду місця події. Типові матеріальні джерела інформації під час огляду місця події на відкритій місцевості, у помешканні. Прийоми аналізу обстановки місця для одержання інформації про події (місце, час і механізм вчинення) злочину і злочинця. Поняття негативних обставин та їх роль у викритті інсценувань події злочину.

Поєднання огляду місця події з оперативно-розшуковими та організаційними заходами. Організація слідчо-оперативної групи та її завдання. Взаємодія учасників огляду як чинник його ефективності.

Фіксація процесу і результатів огляду місця події. Оцінка результатів огляду місця події. Використання результатів огляду місця події для подальшого розслідування.

Первинний зовнішній огляд трупа на місці його виявлення. Питання, які вирішують при огляді трупа. Тактика огляду трупа залежно від встановлення або не встановлення особистості загиблого. Роль спеціаліста — судового медика при огляді трупа. Екструзія трупа.

Огляд предметів і документів, що можуть бути речовими доказами. Питання, які вирішують при огляді цих об'єктів. Тактичні прийоми і техніко-криміналістичні засоби огляду.

Огляд помешкань і ділянок місцевості, що не є місцем події. Питання, які вирішують цим оглядом. Організаційні та тактичні прийоми огляду.

Огляд транспортних засобів. Питання, які вирішують оглядом транспортних засобів. Тактичні прийоми і технічні засоби огляду.

Огляд тварин і їх трупів. Питання, які вирішують цим оглядом. Тактичні прийоми огляду.

Огляд людини. Поняття і сутність огляду як слідчої дії і методу дослідження анатомічної будови тіла людини та його зовнішніх ознак. Підстави огляду у світлі конституційних гарантій недоторканності особи. Питання, які вирішують оглядом, і його значення в розслідуванні злочинів. Тактичні прийоми й етичні основи огляду. Фіксація процесу і результатів огляду.

Література [8; 15; 18; 20; 23]

Тема 12. Тактика обшуку і виїмки

Поняття та підстави обшуку і виїмки у світлі конституційного права кожної людини на особисту недоторканність; конституційних гарантій недоторканності житла, таємниці листування, телеграфної та іншої кореспонденції. Етичні та психологічні основи обшуку і виїмки. Види і завдання обшуку та виїмки.

Тактичні прийоми підготовки до обшуку і виїмки. Збирання орієнтовних відомостей. Підбір учасників обшуку; залучення спеціалістів до участі в обшуку та виїмці. Підготовка техніко-криміналістичних засобів. Визначення шляхів використання під час обшуку даних, отриманих шляхом оперативно-розшукової діяльності. Складання плану підготовки і проведення обшуку.

Тактичні прийоми проведення окремих видів обшуку: особистого обшуку; у помешканнях; на ділянках місцевості; в автомашинах; залізничних вагонах; літаках. Особливості тактики обшуку валіз та

особистих речей. Види схованок у названих об'єктах обшуку, методи і засоби їх виявлення. Технічні засоби, які застосовують при обшуку.

Особливості тактики групового і повторного обшуку.

Підготовка і тактичні прийоми здійснення окремих видів виїмки. Накладення арешту на майно.

Фіксація процесу і результатів обшуку і виїмки. Оцінка і використання результатів обшуку й виїмки в розкритті та розслідуванні злочинів.

Література [10; 15; 18; 28; 35; 46; 54]

Тема 13. Тактика призначення і проведення судових експертиз

Поняття, сутність, форми і мета використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві.

Тактика залучення спеціаліста до участі у слідчих діях. Значення цієї форми використання спеціальних знань для розслідування злочинів.

Поняття, види та значення судової експертизи у розслідуванні злочинів. Криміналістична експертиза та її класифікація. Організація, система та функції судово-експертних установ в Україні. Поняття “експерт”.

Тактика призначення експертизи. Визначення мети і обсягу дослідження, формулювання експертного завдання. Вибір експерта (експертної установи). Підготовка матеріалів до експертизи.

Поняття і види зразків для експертного дослідження. Вимоги до окремих видів зразків для порівняльного дослідження і технології їх одержання. Дотримання законності й етичних норм. Фіксація процесу одержання зразків.

Постанова про призначення судової експертизи. Особливості призначення комплексної, комісійної, додаткової і повторної експертиз. Проблеми використання у кримінальному судочинстві альтернативної експертизи.

Процес і стадії експертного дослідження. Взаємодія слідчого з експертом під час проведення експертизи.

Види експертних висновків. Наукові критерії оцінки слідчим висновку експерта та його використання у розкритті, розслідуванні й попередженні злочинів.

Література [9; 12; 18; 19; 26; 57]

Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання і відтворення обставин події

Поняття, види і завдання пред'явлення для впізнання. Відмінність впізнання від узнавання та інших слідчих дій.

Підготовка до пред'явлення для впізнання: особливості допиту особи, яка має впізнавати; підбирання об'єктів впізнання; складання плану підготовки і проведення пред'явлення для впізнання.

Тактичні прийоми пред'явлення для впізнання живих осіб, трупів, предметів, тварин, помешкань і ділянок місцевості в натурі. Особливості тактики пред'явлення для впізнання різних об'єктів за їх копіями (фотознімком, фонограмою, кіно-, відеофільмом).

Особливості тактики пред'явлення для впізнання за функціональними ознаками зовнішності (ходою, звуковою промовою, голосом). Проблема прихованого і зустрічного впізнання у криміналістиці.

Основний і допоміжний засоби фіксації процесу і результатів пред'явлення для впізнання. Оцінка і використання в розслідуванні результатів пред'явлення для впізнання.

Література [17; 19; 22; 47; 52; 53]

Тема 15. Тактика допиту

Поняття, завдання і види допиту. Процесуальні, криміналістичні, психологічні та морально-етичні основи допиту. Тактичні прийоми спілкування (розповідь, розпит, демонстрація, жестикуляція, міміка, графічне зображення). Використання даних логіки, психології, педагогіки та інших наук при підготовці і проведенні допиту.

Підготовка до допиту, його організаційне і технічне забезпечення: збирання вихідних даних для допиту; визначення черговості допитів і засобу виклику допитуваного; вибір часу, місця допиту і техніко-криміналістичних засобів. Залучення до участі в допиті спеціаліста. Визначення тактики залежно від ситуації допиту: безконфліктної, конфліктної; необхідності, можливості та порядку використання на допиті даних, отриманих оперативним шляхом. Складання плану допиту.

Загальні тактичні прийоми допиту на різних його етапах (стадіях). Сутність, значення і тактичні прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Тактичне керування процесом допиту. Постановка запитань особі, яка допитується. Види запитань.

Тактичні прийоми подолання відмови від давання показань і викриття допитуваного в неправдивості. Допустимі прийоми емоційного, логічного та психологічного впливу на допитуваного. Використання при підготовці та проведенні допиту відомостей, отриманих оперативним шляхом.

Тактичні операції під час допиту. Особливості тактики допиту за участю спеціаліста, перекладача та адвоката.

Засоби фіксації процесу і результатів допиту на попередньому слідстві. Застосування з метою фіксації показань звукозапису і відеозйомки. Ознайомлення допитуваного з матеріалами, в яких зафіксований процес і результати допиту. Засоби оцінки і перевірки показань допитаних.

Допит потерпілих і свідків. Підготовка і тактичні прийоми допиту потерпілих і свідків. Тактика допиту сумлінних потерпілих і свідків. Специфіка допиту мнимих потерпілих і свідків, які неправдиво заявили про злочин. Особливості допиту потерпілих і свідків, які перебувають у лікувальному закладі. Поняття і сутність “свідоцького імунітету”.

Основні тактичні прийоми допиту неповнолітніх і осіб, які мають фізичні вади.

Допит підозрюваного і обвинуваченого. Тактичні прийоми допиту підозрюваного, затриманого на гарячому або безпосередньо після вчинення злочину. Підготовка і тактичні прийоми допиту обвинуваченого. Особливості тактики допиту обвинувачених, що визнають себе винуватими частково або взагалі не визнають себе винуватими. Тактика допиту підозрюваних і обвинувачених, які заявили про своє алібі.

Специфіка тактики допиту обвинувачених — членів злочинної групи і рецидивістів. Поняття психологічного впливу на допитуваного, його сутність, види і межі допустимості. Проблема детекції психічного відбитка у вітчизняній і закордонній криміналістиці.

Очна ставка: поняття і завдання. Підготовка до очної ставки. Тактичні прийоми допиту на очній ставці. Особливості фіксації процесу і результатів очної ставки.

Оцінка й використання показань допитаних осіб у подальшому розслідуванні злочинів.

Література [7–9; 15; 18; 19; 35]

Змістовий модуль IV. Методика розслідування окремих видів і груп злочинів (криміналістична методика)

Тема 16. Загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів

Поняття методики розслідування, її місце у криміналістиці. Система і завдання криміналістичної методики. Принципи криміналістичної методики та її науково-практичні джерела.

Класифікація і структура окремих криміналістичних методик розслідування злочинів. Зміст структурних елементів криміналістичної методики; криміналістична характеристика злочину; особливості збирання, аналізу й оцінки інформації на стадії порушення кримінальної справи; обставини, що підлягають доведенню при розслідуванні цього виду злочинів; типові слідчі ситуації, що виникають на початковому і подальших етапах розслідування, і типові програми невідкладних слідчих дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів; висування версій, планування і виконання подальших слідчих дій; особливості завершального етапу розслідування; особливості застосування спеціальних знань і науково-технічних засобів; використання допомоги громадськості; профілактична робота слідчого за матеріалами розслідування.

Типові програми (алгоритми) розслідування: структура і засоби практичної реалізації. Організаційні основи взаємодії слідчого з оперативно-розшуковими й іншими службами. Завдання слідчого оперативно-розшукового апарату. Взаємозв'язок і взаємозалежність слідчих дій і оперативно-розшукових заходів. Слідчо-оперативна група як форма організації взаємодії: структура і функції. Особливості організації взаємодії слідчого в різноманітних ситуаціях розкриття і розслідування злочинів; аналіз норм права; рекомендації науки і практики щодо методики розслідування злочинів; розкриття структури окремої криміналістичної методики і пояснення змісту кожного її елемента.

Література [9; 46; 49–51; 58]

Тема 17. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з наркотиками

Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами. Організовані злочинні групи наркоділків. Джерела інформації про ці злочини, її оцінка та прийняття рішення про порушення кримінальної справи. Обставини, що підлягають доведенню під час розслідування злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами.

Типові слідчі ситуації при розслідуванні незаконного виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання або незаконного збуту наркотичних засобів; посіву або вирощування заборонених для обробки культур, що містять наркотичні речовини. Невідкладні слідчі дії у справах цієї категорії: огляд речових доказів; призначення експертиз; затримання, огляд і допит підозрюваного й обвинуваченого; обшук; встановлення і допит свідків. Особливості взаємодії слідчого з оперуповноваженим карного розшуку у встановленні винуватих і обставин злочину.

Планування розслідування і подальші слідчі дії. Встановлення під час розслідування причин і умов, що сприяли вчиненню злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами, і вживання заходів їх попередження.

Література [8; 9; 17–19; 36; 46; 49]

Тема 18. Методика розслідування вбивств

Джерела первісної інформації про вбивство, її оцінка та прийняття рішення про порушення кримінальної справи. Обставини, що підлягають доведенню при розслідуванні вбивства.

Типові слідчі ситуації у справах про вбивства та відповідний алгоритм початкових слідчих дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики проведення огляду місця події, трупа й інших речових доказів. Призначення судово-медичної та інших видів експертизи. Встановлення і допит свідків у справах про вбивства. Затримання і допит підозрюваного.

Планування і здійснення подальших слідчих дій: обшуку, призначення судових експертиз, перевірки й уточнення показань на місці, слідчого експерименту та ін. Особливості завершального етапу розслідування.

Специфіка взаємодії слідчого з оперуповноваженими, спеціалістами, громадськістю та засобами масової інформації у встановленні й розшуку злочинця. Встановлення обставин, що сприяли вчиненню убивства, і вживання заходів їх попередження.

Література [8–11; 17–19; 26; 43; 48]

Тема 19. Методика розслідування крадіжок, грабежів і розбійних нападів

Видові криміналістичні характеристики крадіжок державного, колективного і приватного майна громадян. Джерела первісної інформації про крадіжку, її оцінка та прийняття рішення про порушення кримінальної справи.

Типові слідчі ситуації у справах про крадіжки і відповідний алгоритм початкових слідчих дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики огляду місця події, допиту потерпілого і свідків. Організація і методи діяльності слідчо-оперативної групи з розкриття квартирних крадіжок по “гарячих слідах”.

Типові версії і планування подальшого розслідування крадіжок на основі результатів початкових слідчих дій і оперативно-розшукових заходів. Методи встановлення злочинця: за слідами, у тому числі мікрооб’єктами, залишеними на місці події; за засобом вчинення злочину; за прикметами зовнішності злочинця (суб’єктивним портретом). Особливості використання криміналістичних обліків і АБД у встановленні й розшуку злочинця та викраденого майна. Використання допомоги громадськості і засобів масової інформації. Інснування крадіжки і методи її викриття.

Подальші слідчі дії: затримання, огляд і допит підозрюваного (обвинуваченого); обшук, перевірка й уточнення показань на місці; слідчий експеримент; призначення криміналістичних експертиз та їх роль у встановленні й доведенні обставин крадіжки. Вживання заходів відшкодування матеріального збитку.

Попередження крадіжок за матеріалами розслідування.

Особливості розслідування крадіжок (угонів) автотранспорту.

Специфіка розслідування кишенькових крадіжок.

Криміналістична характеристика грабежів і розбійних нападів. Джерела первісної інформації про ці злочини, її оцінка та прийняття рішення про порушення кримінальної справи.

Типові слідчі ситуації у справах про грабежі та розбійні напади і відповідний алгоритм початкових слідчих дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики допиту потерпілого і свідків, огляду місця події і речових доказів, огляду і призначення судово-медичної, криміналістичної та інших видів експертизи.

Побудова версій про особу злочинця й обставини пограбування або розбійного нападу. Планування роботи з кримінальної справи. Особливості організації розкриття грабежів і розбоїв, розшуку злочинця і викраденого майна “по гарячих слідах”. Використання криміналістичних обліків та АБД, суб'єктивних портретів, допомоги громадськості та засобів масової інформації.

Ознаки і методика викриття інсценувань грабежів і розбоїв.

Подальші слідчі дії та їх зв'язок з оперативно-розшуковими заходами. Затримання і допит підозрюваного й обвинуваченого. Обшук. Пред'явлення для впізнання. Очна ставка. Перевірка й уточнення показань на місці. Призначення експертиз та їх використання у доведенні обставин пограбування та розбою. Вживання заходів відшкодування матеріального збитку.

Особливості розслідування грабежів і розбійних нападів на ощадні банки, каси підприємств і установ, касирів та інкасаторів. Специфіка розслідування грабежів і розбійних нападів, що чиняться на водіїв транспорту.

Попередження грабежів і розбоїв за матеріалами розслідування.

Література [8–10; 15; 22; 23; 27; 31; 36; 48]

Тема 20. Методика розслідування злочинів, скоєних організованими групами

Виникнення, розвиток і зміст групової злочинної діяльності. Значення та напрями боротьби з організованою та груповою злочинністю на сучасному етапі розвитку держави. Види та особливості криміналістичної характеристики злочинів, вчинюваних організованими групами, у тому числі способів розвитку, конспірації, “рекрутування” членів організації, створення фондів для підкупу і допомоги.

Проблеми законодавчого регламентування притягнення до кримінальної відповідальності всіх учасників організованих злочинних угруповань. Координація діяльності правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинністю.

Криміналістичні типи і характеристика злочинних груп. Організована злочинна група як найнебезпечніший різновид співучасті у злочині. Мафіозні клани та їх корумповані зв'язки. Сучасні засоби і методи діяльності злочинних угруповань.

Чинники, що впливають на кількісно-якісний склад злочинної групи, вибір нею способів підготовки, вчинення і приховування злочинів.

Джерела первісної інформації про груповий спосіб вчинення злочину, її оцінка та прийняття рішення про порушення кримінальної справи. Закономірності розслідування злочинів, вчинених організованою групою. Обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні злочинів, вчинених організованою групою.

Слідчі ситуації, що є типовими для розслідування групових злочинів, і відповідні алгоритми початкових слідчих дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Типові версії та планування розслідування у справах про групові злочини. Взаємодія слідчого з оперуповноваженим у процесі розслідування. Тактичні особливості здійснення окремих слідчих дій: затримання співучасників злочину; особистого обшуку та обшуку за місцем проживання; огляду місця події і речових доказів; допиту підозрюваних (обвинувачених) і свідків; очної ставки між обвинуваченими; пред'явлення обвинувачених для впізнання; перевірки й уточнення показань на місці; слідчого експерименту. Можливості використання суперечностей та інтересів співучасників організованої групи для її викриття.

Типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування та відповідний алгоритм слідчих дій, їх зв'язок з оперативно-розшуковими заходами. Тактичні особливості виявлення організатора злочинної групи і вчиненого злочину, диференціація ролі та міри відповідальності співучасників в інкримінованому злочині. Особливості тактики виявлення всіх членів організованої групи та їхньої злочинної діяльності в повному обсязі.

Особливості завершального етапу розслідування злочинів, вчинених організованою групою осіб. Встановлення у процесі розслідування обставин, що сприяли формуванню організованої злочинної групи і вчиненню групових злочинів. Профілактика групових злочинів.

Література [9; 17; 19; 33; 34; 38; 48–50]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Класифікація криміналістичних версій.
2. Зміст плану розслідування за кримінальною справою.
3. Форми взаємодії слідчого з органами дізнання.
4. Тактика пред'явлення для впізнання.
5. Види слідчого огляду.
6. Тактичні прийоми огляду місця події.
7. Елементи підготовчого етапу затримання.
8. Тактика допиту на очній ставці.
9. Види тактичних прийомів, які застосовують під час допиту.
10. Особливості допиту в умовах конфліктної ситуації.
11. Види пред'явлення для впізнання.
12. Особливості пред'явлення для впізнання за фотокартками.
13. Зміст підготовчого етапу обшуку.
14. Тактичні прийоми, які застосовують при обшуку транспортних засобів.
15. Участь спеціаліста, криміналіста у здійсненні слідчих дій.
16. Підстава призначення додаткової і повторної експертиз.
17. Тактичний прийом.
18. Типові слідчі ситуації при розслідуванні службового підроблення.
19. Елементи криміналістичної характеристики зазначених злочинів.
20. Особливості наступного етапу розслідування зазначених злочинів.
21. Завдання, система криміналістичної тактики.
22. Класифікація і використання слідів рук, знарядь зламу в розслідуванні злочинів.
23. Тактична операція. Тактичний ризик.
24. Тактична комбінація.
25. Огляд місця події з використанням вогнепальної зброї.
26. Поняття, класифікація і ознаки холодної зброї.
27. Криміналістичне дослідження слідів пострілу і їх значення в розкритті злочинів.
28. Фрагмент протоколу огляду місця події з описом слідів на стріляній гільзі до нарізної зброї.
29. Фрагмент протоколу огляду місця події з описом слідів на вистріляній кулі до нарізної зброї.

30. Проведення експериментальної стрільби в СБЄ.
31. Значення ознак письма для криміналістичної експертизи.
32. Наукові основи криміналістичного дослідження письма.
33. Використання ознак письма і почерку у криміналістичній експертизі.
34. Структура і зміст методики розслідування окремих видів злочинів.
35. Криміналістична характеристика майнових злочинів.
36. Криміналістична характеристика злочинів проти особи.
37. Дії органу дізнання при виявленні злочинів, пов'язаних з наркотиками.
38. Тактика огляду місця проживання затриманого-наркомана.
39. Особливості допиту підозрюваного, який не повідомляє про схов наркотиків з метою реалізації.
40. Дії слідчого до порушення кримінальної справи з розслідування вбивств.
41. Дії слідчого при повідомленні про виявлення (знайдення) трупу.
42. Розслідування вбивств з розтином трупа.
43. Огляд місця події у справах розслідування квартирних крадіжок.
44. Огляд місця події у справах розслідування грабежів.
45. Слідчі дії зі встановлення особи розбійного нападу.
46. Криміналістична характеристика організованої злочинності.
47. Судові експертизи і тактика їх проведення при розслідуванні вбивств на замовлення.
48. Технічні особливості встановлення джерел придбання зброї та вибухових речовин при скоєнні вбивств на замовлення.
49. Тактичні прийоми при призначенні судових експертиз.
50. Питання, які розв'язує почеркознавча експертиза.
51. Основні принципи методики розслідування злочинів.
52. Структурні елементи криміналістичної характеристики організованої злочинності.
53. Методика розслідування злочинів, які скоюються організованими групами і злочинними угрупованнями.
54. Криміналістична характеристика вбивств.
55. Слідчий огляд і експертне судово-бухгалтерське вивчення документів у справах про розкрадання, скоєних шляхом привлас-

нення та розтрата — ч. 2 ст. 191 Кримінального кодексу України (КК).

56. Розслідування справ про розкрадання, скоєних шляхом присвоєння і розтрата, за матеріалами ревізій та інших перевірок.
57. Розслідування справ про розкрадання, скоєних шляхом присвоєння і розтрата, за матеріалами органів МВС України з боротьби з економічними злочинами.
58. Розслідування шахрайства в типових слідчих ситуаціях.
59. Розслідування вимагання (ст. 189 КК) у типових слідчих ситуаціях.
60. Розслідування податкових злочинів (ст. 212 КК).
61. Початкові слідчі дії і оперативно-пошукові заходи при розслідуванні дорожньо-транспортних подій (ст. 286 КК).
62. Автотехнічна і криміналістична експертизи, які проводяться при розслідуванні дорожньо-транспортних подій.
63. Криміналістична характеристика екологічних злочинів.
64. Розслідування екологічних злочинів у типових слідчих ситуаціях.
65. Значення і класифікація типових слідчих ситуацій у розкритті та розслідуванні злочинів.
66. Експертизи у справах про присвоєння чи розтрату чужого майна.
67. Особливості огляду місця події у справах про крадіжки з приміщень.
68. Техніко-криміналістичні прийоми і рекомендації, а також вимоги до них.
69. Етапи огляду і характеристика місця події.
70. Планування і організація виконання слідчих дій і тактичних комбінацій.
71. Тактика застосування спеціальних пізнаць у формі участі спеціаліста у слідчих діях.
72. Призначення і проведення судових експертиз.
73. Основні тактико-методичні положення взаємодії слідчих і оперативно-розшукових органів при розслідуванні. Умови ефективності взаємодії.
74. Методи огляду місця події.
75. Негативні обставини в обстановці місця події і їх криміналістичне значення.

76. Фіксація процесу і результатів огляду місця події (опис у протоколі, додаткові засоби фіксації процесу і результатів огляду, фото- і відеозйомка).
77. Тактика слідчого експеримента. Значення його результатів для розслідування.
78. Завдання і тактика перевірки показань на місці.
79. Схожість і розбіжності перевірки показань на місці з допитом і слідчим експериментом.
80. Загальна тактика проведення обшуку і виїмки.
81. Тактико-технічні прийоми обшуку в жилу приміщенні й на місцевості.
82. Загальнотактичні положення, стадії і ситуації допиту.
83. Способи встановлення психологічного контакту при допиті.
84. Тактика допиту потерпілих.
85. Тактика допиту свідків.
86. Тактика виявлення неправдивих свідчень.
87. Психологічний вплив на допитуваного для отримання правдивих показань. Допустимість у психологічному впливі.
88. Тактика допиту підозрюваних і звинувачуваних у конфліктній ситуації, коли в системі збирання доказів є проміжки.
89. Тактика допиту підозрюваного і обвинувачуваного, які посилаються на алібі. Прийоми викриття неправдивого алібі.
90. Тактика допиту неповнолітніх.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У вступі контрольної роботи слід розкрити роль і значення вибраної теми (обсяг — до двох сторінок). В основній частині необхідно висвітлити два-чотири питання вибраної теми. Розкриваючи питання, необхідно виявити знання теми, проаналізувати літературні джерела з цього аспекту і практичний досвід, висловити власну думку, зауваження і пропозиції щодо розглядуваних питань.

Окремою частиною роботи повинні бути висновки (обсяг — до двох сторінок), у яких слід викласти й обґрунтувати пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення теоретичних положень за темою контрольної роботи. Наприкінці роботи слід навести список використаної літератури.

Контрольну роботу слід підписати, вказівку дату завершення її виконання і в зазначені строки подати на перевірку.

Номер теми контрольної роботи вибирають за останньою цифрою номера своєї залікової книжки. Наприклад, якщо остання цифра номера залікової книжки “4”, то відповідно треба вибрати за бажанням тему 4 або тему 14.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Тема 1. Криміналістичні версії і планування розслідування

1. Класифікація криміналістичних версій.
2. Зміст плану розслідування з кримінальної справи.

Тема 2. Взаємодія слідчого з органами дізнання та іншими учасниками процесу розкриття і розслідування злочинів

1. Форми взаємодії слідчого з органами дізнання.
2. Взаємодія органів попереднього розслідування у процесі розкриття злочинів, що входять у компетенцію органів дізнання.

Тема 3. Тактика слідчого огляду

1. Види слідчого огляду.
2. Тактичні прийоми огляду місця події.

Тема 4. Тактика затримання

1. Елементи підготовчого етапу затримання.
2. Особливості затримання озброєних злочинців.

Тема 5. Тактика допиту і очної ставки

1. Види тактичних прийомів, які застосовують під час допиту.
2. Особливості допиту в умовах конфліктної ситуації.

Тема 6. Тактика пред'явлення для впізнання

1. Види пред'явлення для впізнання.
2. Особливості пред'явлення для впізнання за фотокартками.

Тема 7. Тактика обшуку і виїмки

1. Зміст підготовчого етапу обшуку.
2. Тактичні прийоми, які застосовують при обшуку транспортних засобів.

Тема 8. Тактика призначення і проведення судової експертизи

1. Участь спеціаліста-криміналіста у слідчих діях.
2. Підстави для призначення додаткової і повторної експертиз.

Тема 9. Методика розслідування службового підроблення

1. Елементи криміналістичної характеристики службового підроблення.
2. Типові слідчі ситуації при розслідуванні службового підроблення.

Тема 10. Методика розслідування злочинів, пов'язаних із зловживанням владою або службовим становищем

1. Елементи криміналістичної характеристики зазначених злочинів.
2. Особливості наступного етапу розслідування зазначених злочинів.

Тема 11. Криміналістична фотографія

1. Принципи, види і методи судової фотографії.

Тема 12. Судова трасологія і її практичне використання у розслідуванні та розкритті злочинів

1. Класифікація і використання слідів рук, знарядь зламу в розслідуванні злочинів.
2. Мікрооб'єкти та їх криміналістичне значення.
3. Фіксація, вилучення і використання слідів транспортних засобів.

Тема 13. Криміналістична балістика та її практичне використання в розслідуванні та розкритті злочинів

1. Огляд місця події з використанням вогнепальної зброї.
2. Поняття, класифікація і ознаки холодної зброї.
3. Криміналістичне дослідження слідів пострілу та їх значення в розкритті злочинів.

4. Фрагмент протоколу огляду місця події з описом слідів на стрільній гільзі до нарізної зброї.
5. Фрагмент протоколу огляду місця події з описом слідів на вистрілянній кулі до нарізної зброї.
6. Проведення експериментальної стрільби в СБЄ.

Тема 14. Криміналістичне дослідження почерку і документів

1. Значення ознак письма для криміналістичної експертизи.
2. Наукові основи криміналістичного дослідження письма.
3. Використання ознак письма і почерку у криміналістичній експертизі.

Тема 15. Загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочину

1. Структура і зміст методики розслідування окремих видів злочинів.
2. Криміналістична характеристика майнових злочинів.
3. Криміналістична характеристика злочинів проти особи.

Тема 16. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з наркотиками

1. Дії органу дізнання при виявленні злочинів, пов'язаних з наркотиками.
2. Тактика огляду місця проживання затриманого-наркомана.
3. Особливості допиту підозрюваного, який не повідомляє про схов наркотиків з метою реалізації.

Тема 17. Методика розслідування вбивств

1. Дії слідчого до порушення кримінальної справи з розслідування вбивства.
2. Дії слідчого при повідомленні про виявлення (знайдення) трупу.
3. Розслідування вбивства з розтином трупу.

Тема 18. Методика розслідування крадіжок, грабежів і розбійних нападів

1. Огляд місця події у справах з розслідування квартирних крадіжок.

2. Огляд місця події у справах з розслідування грабежів.
3. Слідчі дії за встановлення особи розбійного нападу.

Тема 19. Розслідування злочинів, скоєних організованими групами

1. Криміналістична характеристика організованої злочинності.
2. Судові експертизи і тактика їх проведення при розслідуванні вбивств на замовлення.
3. Технічні особливості встановлення джерел придбання зброї та вибухових речовин при скоєнні вбивств на замовлення.

Тема 20. Розслідування злочинних порушень правил дорожнього руху

1. Види і причини дорожньо-транспортних подій.
2. Порушення кримінальної справи.
3. Огляд місця дорожньо-транспортної події.
4. Призначення і проведення експертиз.
5. Розшук транспортного засобу і водія.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативна

1. Конституція України. — К., 1996.
2. Кримінальний кодекс України. — К., 2001.
3. Кримінально-процесуальний кодекс України. — К., 2001.
4. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 22.
5. Закон України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” // Голос України. — 1992. — 6 серп.
6. Закон України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними”.

Навчальна

7. Бахін В. Н., Весельський В. К. Тактика допиту: Навч. посіб. — К.: НВТ “Правник”, 1997.
8. Бахін В., Гончаренко В. Як розкриваються злочини: Криміналістика у питаннях і відповідях. — К.: Хрещатик, 1996.
9. Белкин Р. С. Курс криминалистики: В 3 т. — М.: Юристъ, 1997.

10. *Гончаренко В. Г.* Науково-технічні засоби в роботі слідчого. — К.: Вид-во КДУ, 1972.
11. *Зеленковский С. П.* Некоторые теоретические вопросы идентификации личности потерпевшего в расследовании убийств // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1975. — Вып. 11. — С. 39–46.
12. *Колдин В. П.* Задачи криминалистики в современных условиях // Актуальные проблемы уголовного процесса и криминалистики на современном этапе. — Одесса: Изд-во ОГУ, 1993. — С. 96–103.
13. *Колесниченко А. Н., Найдис И. Д.* Судебная фотография. — Харьков: Изд-во Юрид. ин-та, 1982. — 183 с.
14. *Колмаков В. П.* Криминалистическая идентификация как способ доказывания в уголовном и гражданском судопроизводстве // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1966. — Вып. 3. — С. 91–101.
15. *Коновалова В. Е.* Проблемы логики и психологии в следственной тактике. — К.: Выща шк., 1970. — 164 с.
16. *Коновалова В. Е.* Психология в расследовании преступлений. — Харьков: Выща шк., 1978. — 146 с.
17. *Криминалистика* / Под ред. Н. Я. Яблокова, В. Я. Колдина. — М.: Изд-во МГУ, 1990. — 464 с.
18. *Криміналістика*. — Харьков, 1998.
19. *Криміналістика* / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — Харків: Право, 1998.
20. *Лисиченко В. К.* Использование данных естественных и технических наук в следственной и судебной практике. — К.: Выща шк., 1979. — 88 с.
21. *Лисиченко В. К., Батюк О. В.* Следственная ситуация и ее значение в криминалистике и следственной практике // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1983. — Вып. 36. — С. 3–9.
22. *Матусовський Г. А.* Методика розслідування крадіжок: Навч. посіб. — К., 1998.
23. *Методика* собирания и использования следов запаха при расследовании преступлений / П. П. Биленчук и др. // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1989. — Вып. 30. — С. 36–43.
24. *Мысливий В. А.* Борьба органов внутренних дел с дорожно-транспортными происшествиями, связанными с причинением вреда пешеходам. — К., 1990.

25. *Новиков С. И.* Методика расследования преступных нарушений правил дорожного движения. — К., 1983.
26. *Образцы* формулировки и примерный перечень вопросов, разрешаемых судебно-медицинской экспертизой в случаях насильственной смерти. — К., 1980.
27. *Овечкин В. А.* Расследование преступлений, скрытых инсценировками. — Харьков, 1979.
28. *Перебитюк Н. В.* Использование тепловидения для обнаружения тайников // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1990. — Вып. 41. — С. 52–58.
29. *Постика И. В.* Некоторые вопросы проведения последующего этапа расследования в восточно-европейских странах // Актуальные проблемы уголовного процесса и криминалистики на современном этапе. — Одесса: Изд-во ОГУ, 1993. — С. 187–191.
30. *Постика И. В.* О проблеме использования полиграфа в работе правоохранительных органов // Проблемы борьбы зі злочинністю в Україні. — К., 1992. — С. 22–24.
31. *Постика И. В.* Раскрытие преступлений по “горячим следам” (по материалам XIII Международного криминалистического симпозиума социалистических стран) // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1983. — Вып. 27. — С. 110–117.
32. *Постика И. В.* Судебно-исследовательская фотография как отрасль специальных криминалистических знаний // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1969. — Вып. 6. — С. 206–208.
33. *Постика И. В., Троскотт Л. Г.* Использование кибернетики в борьбе с преступностью в европейских социалистических странах // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1980. — Вып. 20. — С. 140–150.
34. *Постика И. В., Троскотт Л. Г.* Использование кибернетики в борьбе с преступностью в европейских социалистических странах // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1981. — Вып. 22. — С. 123–132.
35. *Радянська криміналістика. Криміналістична техніка і слідча тактика* / За ред. В. П. Колмакова. — К.: Вища шк., 1993. — 296 с.
36. *Расследование хищений в промышленности и сельском хозяйстве.* — Харьков: Изд-во Юрид. ин-та, 1979. — 65 с.

37. *Расследование хищений государственного или общественного имущества (проблемы тактики и методики)*. — Харьков: Выща шк., 1987. — 166 с.
38. *Робозеров В. Ф.* Раскрытие преступлений, совершенных в условиях неочевидности. — Л., 1990.
39. *Салтевский М. В.* Криминалистическая одорология. — К.: ВШ МВД СССР, 1976.
40. *Салтевский М. В.* Следы человека и приемы использования их для получения информации о преступнике и обстоятельствах преступления. — К., 1983.
41. *Свиридов В.* Організована злочинність в наступі // Іменем Закону. — 1997. — № 35. — 29 квіт.
42. *Сегай М. Я.* Методология судебной идентификации. — К.: Выща шк., 1970. — 254 с.
43. *Сенчик Н. А.* Криминалистическая характеристика преступлений // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1983. — Вып. 26. — С. 26–31.
44. *Сидоров В. Е.* Особенности раскрытия преступлений “по горячим следам”. — М., 1981.
45. *Стринжа В. К.* Розслідування і попередження шляхово-транспортних подій. — К., 1973.
46. *Суетнов В. П.* Основы расследования хищений. — Харьков: Изд-во Юрид. ин-та, 1977. — 108 с.
47. *Теория и практика предъявления для опознания* / Н. Г. Бритвич и др. — К.: Выща шк., 1970. — 51 с.
48. *Титовые версии по делам об убийствах: Справ. пособие*. — М., 1989.
49. *Тищенко В. В.* Криминалистический аспект изучения преступной деятельности // Проблемы государства и права Украины. — 1992. — С. 103–109.
50. *Тищенко В. В.* Криминалистическое значение связи “преступник — жертва” для методики расследования // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1978. — Вып. 16. — С. 35–39.
51. *Тищенко В. В.* Система понятий методики расследования преступлений // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1987. — Вып. 37. — С. 49–56.
52. *Удалова Л. Д.* Влияние объективных факторов на результаты опознания // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1984. — Вып. 32. — С. 33–36.

53. *Удалова Л. Д.* Вопросы тактики предъявления для опознания // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1984. — Вып. 29. — С. 45–48.
54. *Цыпарский Я. Г.* Макетирование в ходе воспроизведения обстановки и обстоятельств события // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1968. — Вып. 5. — С. 41–44.
55. *Цыпарский Я. Г.* Некоторые приемы реконструкции на месте происшествия для воспроизведения обстановки и обстоятельств события // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1984. — Вып. 29. — С. 45–48.
56. *Шляхов А. Р.* Судебная экспертиза: организация и проведение. — М.: Юрид. лит., 1979. — 168 с.
57. *Экспертизы в судебной практике.* — К.: Выща шк., 1987. — 200 с.
58. *Яснев И. Ф.* Закономерности связи между элементами криминалистической характеристики краж государственного и общественного имущества и их использование в методике расследования. — Харьков, 1983.
59. *Яцишен М. Ф., Цибуленко Т. Д.* Электронно-вычислительная техника на службе органов внутренних дел // Криминалистика и судебная экспертиза. — К., 1977. — Вып. 14. — С. 16–20.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Криміналістика”.....	4
Зміст дисципліни “Криміналістика”.....	6
Питання для самоконтролю	22
Вказівки до виконання контрольної роботи	25
Теми контрольних робіт	26
Список літератури.....	29

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп’ютерне верстання *О. Л. Тищенко*

Зам. № ВКЦ-4160

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, пр. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*